

HANDLÄGGARE

Tommy Häggroth/Bo GB Kallhagen/LO
PROJEKT BETECKNING

DATUM

1988-09-09

ERT DATUM

DOSSIÉ/DIARIENR

R672-2069/88

ER BETECKNING

→ Sändlista

COSMOS 1900

Statens räddningsverk har funnit det angeläget att mer i detalj informera om de ansvarsförhållanden som råder samt ge vissa råd för att höja beredskapen i den händelse satelliten störta i Sverige.

1. ANSVARFÖRHÅLLANDE**Länsstyrelsen**

Enligt 28 § räddningstjänstlagen är länsstyrelsen ansvarig för räddningstjänsten i händelse av utsläpp av radioaktiva ämnen från kärntekniska anläggningar.

Med kärnteknisk anläggning avses (enligt 2 § lagen om kärnteknisk verksamhet).

1. Anläggning för utvinning av kärnenergi (kärnkraftsreaktor).
2. Annan anläggning i vilken en självunderhållande kärnreaktion kan ske, såsom forskningsreaktor.
3. Anläggning för utvinning, framställning, hantering, bearbetning, lagring eller slutlig förvaring av kärnämne.
4. Anläggning för hantering, bearbetning, lagring eller slutlig förvaring av kärnavfall.

Punkt 2 i ovanstående beskrivning är tillämplig i detta fall.

Vid utsläpp av radioaktivitet från annat än kärnteknisk anläggning ansvarar kommunens räddningskår för räddningstjänsten. Detsamma gäller om satellitdelar påträffas som inte är radioaktiva.

Länsstyrelsen har enligt 48 § räddningstjänstförordningen upprättat en plan för räddningstjänsten. För utformningen av denna plan har SRV i samråd med berörda myndigheter givit ut ett meddelande med allmänna råd och kommentarer ("Planläggning av åtgärder vid utsläpp av radioaktiva ämnen", 1986:6).

Statens strålskyddsinstitut

Enligt 58 § räddningstjänstförordningen skall SSI ge råd om strålningsmätningar samt samordna och biträda med strålskyddsbedömningar.

För att samla in underlag och för att leda verksamheten finns vid SSI en beredskapsorganisation som träder i funktion vid en olycka.

STATENS RÄDDNINGSSVERK Norra Klaragatan 18 Karolinen 651 80 Karlstad Telefon 054-10 30 00 Telegram Raeddningssverk Telex 66 197 SRV S

Räddningsskolan
i Revinge
Revingeby
240 17 Södra Sandby
Telefon 046-622 70

Räddningsskolan
i Katrineholm
Box 129
641 22 Katrineholm
Telefon 0150-500 20

Räddningsskolan
i Rosersberg
Slottet
190 40 Rosersberg
Telefon 0760-351 10

Räddningsskolan
i Skövde
Box 96014
541 06 Skövde
Telefon 0500-360 10
Telefax 0500-372 85

Räddningsskolan
i Sandö
Sandövägen 7
870 20 Sandöverken
Telefon 0612-332 20

Förräds- och
underhållsgrupp
Rundbäcksgatan 2
417 05 Göteborg
Telefon 031-22 66 70
Telefax 031-23 04 15

Centralförrådet
i Malmby
152 00 Strängnäs
Telefon 0152-254 00
254 01

SSI ansvarar för insamling av det underlag i form av mätdata som behövs för institutets rådgivning beträffande skyddsåtgärder. Insamlingen kan ske genom flygmätningar och/eller markmätningar.

Statens räddningsverk

Statens räddningsverk ansvarar för samordningen av beredskapsplaneringen mot kärnenergiolyckor. SRV har i detta avseende ingen operativ roll att leda insatser i räddningstjänstsammanhang. Räddningsverket kan emellertid genom sitt samordningsansvar bistå med råd och bedömningar i en uppkommen räddningstjänstsituation. SRV kan även ställa materiella resurser till länsstyrelsens förfogande.

Samordning av räddningstjänst

Vid räddningsinsatser som är omfattande får enligt 33 § räddningstjänstlagen regeringen föreskriva eller i särskilt fall bestämma att en länsstyrelse eller någon annan myndighet skall ta över ansvaret för räddningstjänsten inom en eller flera kommuner. I en olyckssituation med en störtande satellit som innebär att satellitdelar sprids över ett mycket stort landområde kan 33 § räddningstjänstlagen även tillämpas för samordning av räddningstjänsten mellan olika län.

2. FÖRBEREDANDE ÅTGÄRDER PÅ STATENS RÄDDNINGSV

Informationsverksamhet

SRV:s informationsenhet hålls fortlöpande orienterad om händelseutvecklingen och informationspersonal är beredd att dels ingå i SSI:s beredskapsorganisation och dels svara för den egna myndighetens informationsgivning. Det är därför viktigt att länsstyrelsen meddelar namn på informationsansvarig till SRV snarast.

Mätinstrument

SRV har i skrivelse 1988-08-26 påpekat möjligheten till resursförstärkning av I 23 instrument.

3. ÅTGÄRDER DÅ SATELLITEN STÖRTAT

Finns det misstanke om att utsläpp av radioaktiva ämnen har ägt rum från en kärnteknisk anläggning skall länsstyrelsen svara för räddningstjänsten.

Av förmodade scenarierna framgår att dessa varierar alltifrån att satelliten förbränns och ger ett utsläpp typ atombombsprov till att starkt radioaktiva satellitdelar finns på marken.

Vid underrättelse om att satelliten har störtat i landet och misstanke finns att delar kan finnas inom länets gränser bör länsstyrelsen kontakta Räddningsverket för samverkan angående inträffad situation. Länsstyrelsen bör också vidtaga nödvändiga åtgärder för att skydda befolkningen. Sådana åtgärder kan vara att spärra av aktuella områden, temporärt evakuera boende etc. Samverkan med lokalradion för information till allmänheten bör också ske i denna situation.

Beträffande räddningspersonals uppträdande i radioaktiv miljö hänvisas till bifogat utkast till cirkulär (endast sammanfattning).

Lokala mätningar

Länsstyrelsen uppmanas att följa de rekommendationer som anges i SRV allmänna råd. "Planläggning av åtgärder vid utsläpp av radioaktiva ämnen".

4. FÖRSLAG TILL FÖRBEREDELSE PÅ REGIONAL NIVÅ

SRV vill ge följande förslag till förberedelser:

- a) Länsstyrelsen bör i god tid gå igenom beredskapsplanen. Viktigt är att kontrollera att jour- och larmlistor för ledningspersonal är aktuella.
- b) Samla högre ledningspersonal för att i t ex spelets form mentalt förbereda befattningshavare och gå igenom resursbehov m m. (Jmfr länsstyrelsen Z-läns spelövning som bifogas).
- c) Förbered samverkan med aktuella befattningshavare bland militär, polis, kommuner, landsting, sjukhus, radio/TV, tull, kustbevakning m fl.
- d) Taktik och organisation för
 - avspärrning
 - evakuering/utrymning
 - ev sanering.
- e) Förbered anskaffning av topografisk karta 1:50 000, aktualisera lägesangivelse i rikets nät (RT).
- f) Förteckna befintliga resurser för
 - mätning
 - transporter
 - övrig personlig utrustning för olika kategorier.
- g) Förbered anskaffning av sambandsmateriel, t ex mobiltelefon och övrig kommunikationsutrustning.
- h) Förbered information till allmänheten via radio/TV och övriga media.
- i) Inventera länets resurser när det gäller lämpliga förvaringskärl etc, för transport av radioaktiva ämnen.

5. RÄDDNINGSTJÄNSTPERSONALEN

- Det är viktigt att informera om hur räddningstjänstpersonalen skall uppträda i närheten av plats där radioaktiva satellitdelar kan förväntas.
- ./. För att ge visst underlag för denna information utgör bifogat utkast till cirkulär en vägledning.

SRV har arbetat med detta cirkulär vilket kommer att utsändas på remiss inom kort. I avvaktan på fastställelse kan bifogade sammanfattning i tillämpliga delar användas av den personal som sätts in för räddningsarbete då satellitdelar påträffas.

Räddningstjänstavdelningen
Beredskap mot kärnenergiolyckor

Enrico Lundin

Sändlista

FÖ (Johan Appelberg)
Samtliga länsstyrelser
SSI
SKI
RPS

Inom SRV

GD
cR
cI
Anne-Marie Gustafsson
Sirenen
Samtliga Rko